

Gyémántot a gyémánttal

H. Mondd „h”, mint hospital. Egy lehelet, ami gyógyít. Egy meleg, párás, szeretetteljes lehelet, amit kicsi, plezúros térdek fölé hajolva engedünk ki ajkuk közül, ha megsérült a gyermek.

Ez a fehérrel, kéken festett „h” talán az egyetlen hang, ami a fül számára kedves a kórházban, ahol minden olyan fehér. Uralkodóan tiszta a nővérke zoknijai is, minden, de minden fehér. Talán azért, mert ez a szín valamennyi szín összessége, ahogy a szeretet valamennyi érzés összessége, minek ellentéte a félelem, a sötét, rettegett. A kórház kapujában mégis elfog, elszorítja a gyomrod, mindenképpen felgyorsul a szívverés, a vérnyomásmérő szükségképpen magasabb értéket mutat. Odatartod a karod, tű. Vér, ájulás. Irtózat. Felírják a neved egy papírra, rögzített adat lettél. A paramétereid nem túl jók. Szeretnél tudni mindent, mi a nem túl jó, az ápolónő jóindulattal mosolyog, az orvos később jön. Érzed, kimegy a térded. Le kellene ülni, de már mutatják is az ágyad. Vízszintes. Kísérteties. Megadod magad, nincs más választás, megadod magad a tudomány-nak, s ha nem is mondod, csak úgy cselekszel, mintha azt mondanád: legyen meg a te akaratom. Beleegyeztél, hogy hozzád nyúljanak. Jobban tudják. Bízol. Kinézel az ablakon, távolinak tűnik a világ. Nagyvizit előbb. Megállnak az ágyad előtt és latinul beszélnek. Egy-más között ritkán nem beszélnek latinul, előtted azért beszélnek latinul, hogy egymás között maradhassanak. Röpké pillantás rád, szemedbe, gyorsan vissza. Te meg nézel, mint a tintahal. Istenem, mi lesz. Kezdetét veszi a kezelés, különböző szintetikus szerek, gyógyszergyárban készült. Holtbiztos. Felépiülsz. De előtte el kell távolítani. Idegen anyagokkal nyúlnak a testedbe, beleegyeztél. Eszedbe jut, hogy a gyémántot gyémánttal csiszolják, valahol ezt olvastad, a bakteriális lámpák alatt jut eszedbe. Tapasztalod, hogy a gyógyulás fájdalommal jár, hiszen valami történik a testeddel, ami anyag. A pszichédet másik osztályon kezelik, de oda téged nem kell beutalni, annyira nem súlyos. Mégis, ha valaki valamit mondana, jó volna. Valami válasz, a kérdésedre, hogy miért is van ez az egész. Miért történik épp veled, ez a kín. Ugyan mivel érdemelted ki, a Mindenit!

Körülnézel. Te ugyan itt senkit meg nem kérdezel. Pizsamában kísétálsz az udvarra, ligetes. A ruhádat nem veheted fel, egyszerűen megkülönböztetett lettél, nem pedig különösen fontos személy. Kivettek belőled egy darabot, a tested egy darabját: az életedre tört. Megint eszedbe jut a lehelet, édesanyád lehelete. Gyémántot a gyémánttal. Úgy indultál, ragyogva. Mit, Istenem, útközben mit tettél magaddal, hogy saját ellenséged lettél?! Az ok benned van. Megtalálod. A gyökerekig hatolsz. Gondolkodás nélkül a legmélyebbre utazol, csak az lehet radikális. Csak az hozhat forradalmi változást. Most ráérsz. Idő rengeteg. A lombokon túl végtelen kék.

BLAHÓ GABI

NEM CSAK HIÚ REMÉNY, HOGY LÉTEZZEN EGY OLYAN KEZELÉS, AMELY MEGOLDÁST NYÚJT

Orvosok a férfiakért

2003. szeptember 11–13-án Szegeden tartotta kongresszusát a Magyar Urológusok Társasága – szinte napra pontosan 5 évvel azután, hogy Európában is engedélyezték azt a szert, amely új korszakot nyitott a férfiak merevedési zavarának kezelésében. A készítmény rövid idő alatt a világ leghíresebb vényköteles gyógyszerévé vált, és máris férfiak tízmillióinak adta vissza a szexuális örömszerzés élményét.

MUNKATÁRSUNKTÓL

A problémákkal küszködő férfiak számára tehát már évek óta nem csak hiú remény, hogy létezzon egy olyan kezelés, amely megoldást nyújt számukra.

A szakemberek véleménye szerint az érintetteknek mégis csak a töredéke él a lehetőséggel. Számos tévhit és előítélet tartja vissza őket attól, hogy orvoshoz forduljanak. Sokan még ma is azt hiszik, hogy a baj a korrall jár, és nincs is mit tenni vele. Az eseteknek pedig mintegy 80 százaléka

szájon át szedhető tablettákkal eredményesen kezelhető, és a többi 20 százalék sem reménytelen.

Mára Magyarországon is kiépült a korszerű andrológiai hálózat. A centrumokban egy általában egyszerű és fájdalommentes vizsgálat után segíteni tudnak a férfiakon. Néhány helyen pedig már különleges diagnosztikus és műtéti beavatkozásra is lehetőség van – mondja *Pajor László* professzor, a Szegedi Tudományegyetem urológiai tanszékének veze-

tője, a kongresszus házigazdája.

A világban az elmúlt 5 esztendő során megvásárolt, több mint egymilliárd tabletta és mintegy 20 millió férfi bizonyítja, hogy szükség volt és van a segítségre. Ma már nemcsak a gyógyításban, hanem – tesztgyógyszerként – a betegség kivizsgálása során is rutinszerűen alkalmazzuk. Azt, hogy erre a fajta segítségre szükség van, mutatja az is, hogy több száz ezer magyar pár szenved a férfi merevedési zavarától miatt. Külföldi felmérések szerint egyébként a 40 év feletti férfiak közel fele érintett a betegség valamilyen formájában. A merevedési zavar a szegedi urológuskongresszus egyik fontos témaköre volt, számos tudományos szimpóziumon és előadáson foglalkoztak a szakemberek a gyógyítás legújabb lehetőségeivel.

ÚJ MÓDSZERREL AZ ALLERGIA ELLEN

Turbuhaler a spray-k helyett

Freontartalmuk miatt folyamatosan kivonják a forgalomból a légúti betegségek kezelésére alkalmazott hajtógáz spray-eket. Helyettük a turbuhalerek kerülnek a patikák polcaira.

Ezekben a napokban különösen sokakat érint az új gyógyszerforma, a turbuhalerek megjelenése. Az új technika a légúti allergiában szenvedőknek nyújt segítséget. A súlyosabb allergiákra alkalmazott gyógyszereket korábban kizárólag spray formájában adagolták, de ma már lehetőség van a turbuhalerek nevezett, újabb inhalációs készülék használatára. A szakemberek több szempontból is előnyösebbnek tartják, mint a hajtógázzal működő spray-eket.

A Szegedi Gyógyszerésztudományi Kar professzora, *Falkay György* elmondta, hogy a turbuhaler alkalmazásának előnye, hogy a hatóanyag mikrokristály, azaz por formában, célzottan jut a tüdőbe. A hatóanyag bejutása során a beteg semmilyen nyálkahártya-irritációt vagy kellemetlen érzést nem tapasztal, míg a spray-k használatakor szokatlan hideget éreznek a torkukban. Ez gyakran gátolhatja a gyógyszer hatékonyságát, mert a hidegérzet miatt meg-megakadhat a belégzés. Ez gyerekeknél sokszor előfordul, mert náluk még hiányzik a tudatosság. Az allergiák és az asztmák kezelésekor is elsődleges cél a lokális, azaz a tüdő felületére gyakorolt hatás elérése – tudtuk meg Falkay professzortól. Mivel az allergiás rohamok csökkentik a tüdőkapacitást, így a beteg nem tudja megfelelő intenzitással beszívni a spray-k által ki-

A turbuhalerek előnye a jobb adagolhatóság.

FOTÓ: MISKOLCZI RÓBERT

bocsátott anyagot. Ezzel szemben a turbuhalerek nagy előnye a jobb adagolhatóság, mely biztosítja, hogy a hatóanyag minél mélyebben lejusson a tüdőbe. Az új készítmények a hajtógáz spray-ekkel szemben alkalmazkodnak a beteg tüdőkapacitásához, így az érintett a roham nagysága és a saját ritmusához mérten szívhatja be a port. Ez különösen fontos a gyerekek esetében, akik az eddig forgalomban lévő spray-eket, rossz adagolhatóságuk miatt, nem tudták megfelelően használni. További előnyt jelent, hogy a biológiai hasznosíthatóság jelentősen jobb a turbuhalereknél. Míg hajtógáz spray-k esetében a hatóanyag 15-20 százaléka jut le a tüdőig, ez az arány a turbuhaler technikával 30-40 százalékra növelhető.

A gyógyszerészek tapasztalatai azt mutatják, hogy a betegek többségének nem jelent gondot a modernebb technika alkalmazása, azonban néhány esetben ragaszkodnak a régebbi készítményekhez egyszerűbb használatuk miatt és nem szívesen térnek át az új technikára. Emellett az sem mellékes, hogy a turbuhalerekhez drágábban lehet hozzájutni. A hajtógáz spray-knek freontartalmuk következtében megkezdődött a kivonása a forgalomból, de a szakemberek szerint még évekig kaphatók lesznek a patikákban. Bár – az orvosok körében a jobb adagolhatóság miatt – az új gyógyszerforma a népszerűbb, azonban a hatóanyag és a felszívódás idejét tekintve nincs különbség régi és új között.

NAGY KRISZTINA

AZ IDŐBEN ELKEZDETT NÖVEKEDÉSIHORMON-KEZELÉS FONTOSSÁGÁRÓL

Ha gyermekünk nem fejlődik kellő ütemben...

Az alacsony növes nem pusztán testi probléma. Önértékelési és beilleszkedési zavarokat is okozhat a gyermeknél – és esetenként a felnőtté is. Annak, hogy gyermekünk növekedési üteme elmarad kortársaitól, számos kiváltó oka lehet. Az egyik közülük: a növekedési hormon-hiány. Erről a problémáról, egyéb veszélyeiről és korszerű kezelési módjáról kérdeztük dr. Péter Ferenc professzort, a Budai Gyermekkorház tudományos tanácsadóját, aki a hatvanas évek második felében elsőként kezelt – eredményesen – növekedési hormonnal magyar gyermekeket.

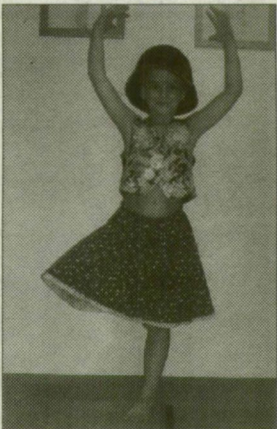
MUNKATÁRSUNKTÓL

– Annak hátterében, hogy gyermekünk növekedésben elmarad a vele egykorúaktól, többféle probléma állhat. Az egyik lehetséges ok a növekedési hormon-hiány. Ahhoz, hogy az ennek pótlását szolgáló kezeléssel a megfelelő eredményt el tudjuk érni, a növekedési hormon-hiányos gyermekeknek a serdülés kezdetéig kellene beérniük kortársaikat. Ehhez viszont 6-7 éves korban el kellene kezdeni a terápiát. Szerencsés esetben a házi(gyermek)orvos vagy a szülő korán észreveszi, hogy milyen alacsony a gyermek az azonos korúakhoz képest, vagy hogy milyen lassan, vonatottan fejlődik, egyre inkább lemaradva amaroztól. Még akkor is időben vagyunk, ha a szülőnek vagy a pedagógusnak a beiskolázás környékén, a sok „normális fejlettségű” nebuló között tűnik fel: valami nincs rendben a gyerekkel. A tapasztalatok szerint azonban általában ennél később kerülnek az érintettek a növekedési hormonnal kezelő centrumokba. Ez rontja az optimális eredmény elérésének esélyeit, pedig a hazai gyógyítási adatok e téren is megfelelnek a nemzetközi gyakorlatnak. Érdemes egyébként tudni azt is, hogy a növekedési hormon-hiány a kórosan alacsony növes mellett a későbbiekben a szervezet anyagcseréjét is károsan befolyásolhatja. Az idejében – lehetőleg minél korábban – megkezdett te-

rápia viszont erre is megoldást nyújthat.

– Vannak olyan csecsemők, akik időben, kilenc hónapra jönnek a világra, mégis nagyon picik, fejletlenek. Hasonló zavarok állnak ezeknek az eseteknek a hátterében is?

– A szakirodalomban évek óta jelennek meg írárok arról, hogy a kórosan alacsony felnőttek egy részének a testhossza már újszülött korában is kisebb volt a normálisnál. Mai ismeretünk szerint ugyan az ilyen gyerekek jelentős része élete első éveiben behozza a méhen belül kialakult lemaradását, azonban azok, akiknél ez 3-4 éves korukig nem történik meg, növekedési hormon-kezelésre szorulnak. A szakemberek tehát ma már az időre, kis testsúllyal és/vagy testhosszal született gyermekek kezelését is indokoltnak tartják. Körültekintő, alapos tanulmányok tanúsága szerint az ilyen korban elkezdett kezelések eredményeként a beteg felnőttkori testmagassága több mint 10 centivel meghaladhatja azt a méretet, amit egyébként el tudott volna érni. Ez már azt jelenti, hogy az érintett „normál méretű” emberként élheti az életét! Az Európai Unió illetékes gyógyszerbizottsága pozitívan foglalt állást ezzel a kezelési eljárással kapcsolatosan, és már alkalmazzák is hivatalosan. Ezzel tovább bővül a növekedési hormon-kezelés szakmailag támogatott lehetőségeinek a köre.

A növekedési hormon-kezeléssel foglalkozó centrumokról a 06-30/654-4838-as telefonszámon kaphatnak felvilágosítást.